

EKONOMISTA

CZASOPISMO

POŚWIĘCONE NAUCE I POTRZEBOM ŻYCIA
ZAŁOŻONE W ROKU 1900

2021
3

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK EKONOMICZNYCH

POLSKIE TOWARZYSTWO
EKONOMICZNE

WYDAWNICTWO
KEY TEXT

WARSZAWA

Spis treści

Artykuły

Jerzy OSIATYŃSKI: Ograniczenia starych paradygmatów polityki makroekonomicznej. Czym je zastąpić lub jak korygować?	323
Marcin BORSUK, Kamil KLUPA: Wybrane uwarunkowania stosowania instrumentu umorzenia lub konwersji długu (<i>bail-in</i>)	346
Łukasz POSTEK, Weronika POŚWIATA: Relacja między wzrostem pracownika a płacą na polskim rynku pracy – czy wyżsi zarabiają więcej?	375
Bartłomiej LISICKI: Wpływ utraty wartości aktywów na kursy akcji polskich spółek sektora energetycznego	397

Miscellanea

Muhammad UMER, Mukhtar Danladi GALADIMA, Babar Nawaz ABASI: Empirical Analysis of the Phillips Curve and Okun's Law Through Simultaneous Equation Modeling: A Case Study of Pakistan	418
--	-----

Dyskusje i polemiki

Piotr PIENIAŻEK: Austrian and Mainstream Economics on Mathematics – A Comment on Pieniążek (2018): Reply to Machaj (2019)	440
---	-----

Recenzje i omówienia

<i>Nauki ekonomiczne i wyzwania współczesności. Fundamentalne problemy w teorii i praktyce</i> , red. B. Fiedor, M. Gorynia, E. Mączyńska (rec. Robert Ciborowski)	449
<i>Economic Miracles in the European Economies</i> , red. M. Osińska (rec. Andrzej Cieślík)	452

*

Dwumiesięcznik „Ekonomista” publikuje oryginalne teksty naukowe w języku polskim i angielskim poświęcone problematyce ekonomicznej. Wszystkie nadesłane teksty zgodne z profilem pisma i jego standardami redakcyjnymi są oceniane przez recenzentów w procedurze *double-blind* i zatwierdzane do druku przez Komitet Redakcyjny.

Czasopismo „Ekonomista” jest indeksowane w Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), ERIH PLUS, RePEc, Scimago Journal & Country Rank i ICI Journals Master List (Index Copernicus International). Każdy artykuł zawiera streszczenie w języku polskim, angielskim i rosyjskim (wraz ze słowami kluczowymi i kodami JEL), dostępne na stronie redakcyjnej czasopisma i reprodukowane w polskiej bazie bibliograficznej BazEkon. Anglojęzyczne streszczenia są także zawarte w międzynarodowych bazach ESCI i CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities). Otwarty dostęp do pełnych tekstów artykułów z zasobów archiwalnych oraz wybranych artykułów z wydań bieżących jest możliwy na stronie redakcyjnej (www.ekonomista.info.pl).

Zgodnie z decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 lipca 2019 r. za publikację zamieszczane w „Ekonomiście” przyznaje się 40 pkt.

Contents

Articles

Jerzy OSIATYŃSKI: Limitations of the Old Paradigms of the Macroeconomic Policy. How to Replace or Correct Them?.....	323
Marcin BORSUK, Kamil KLUPA: Selected Circumstances of Application of the Bail-In Instrument.....	346
Łukasz POSTEK, Weronika POŚWIATA: Relationship Between the Height of the Employee and Her (His) Remuneration in the Polish Labour Market: Does the Higher Earn More?.....	375
Bartłomiej LISICKI: The Impact of the Impairment of Assets on Share Prices of Polish Energy Sector Companies.....	397

Miscellanea

Muhammad UMER, Mukhtar Danladi GALADIMA, Babar Nawaz ABASI: Empirical Analysis of the Phillips Curve and Okun's Law Through Simultaneous Equation Modeling: A Case Study of Pakistan.....	418
---	-----

Discussions and Polemics

Piotr PIENIAŻEK: Austrian and Mainstream Economics on Mathematics – A Comment on Pieniążek (2018): Reply to Machaj (2019).....	440
--	-----

Book reviews

<i>Nauki ekonomiczne i wyzwania współczesności. Fundamentalne problemy w teorii i praktyce</i> , eds. B. Fiedor, M. Gorynia, E. Mączyńska (rev. Robert Ciborowski)	449
<i>Economic Miracles in the European Economies</i> , ed. M. Osińska (rev. Andrzej Cieślik).....	452

*

Bimonthly “Ekonomista” publishes original scientific texts written in Polish and English devoted to economic problems. All the received texts consistent with journal profile and its editorial standards are subject to double-blind peer reviews and must be accepted by the Editorial Committee.

Journal “Ekonomista” is indexed in Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), ERIH PLUS, RePEc, Scimago Journal & Country Rank, and ICI Journals Master List (Index Copernicus International). Each article includes an abstract in Polish, English and Russian (together with key words and JEL codes), which are available on the editorial page and are reproduced in the Polish bibliographical base BazEkon. English abstracts are also reproduced in international bases, such as ESCI and CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities). Open access to full texts of articles contained in archival resources and selected articles published in current issues is also possible through the editorial page (www.ekonomista.info.pl).

According to the decision of the Minister of Science and Higher Education of 31 July 2019, research papers published in “Ekonomista” are given 40 scores.

Содержание

Статьи

Ежи О С Я Т Ы Н Ь С К И: Ограничения старых парадигм экономической политики: чем их заменить или как вносить коррективы?	323
Марцин Б О Р С У К, Камиль К Л Ю П А: Некоторые условия применения инструмента аннуляции или конверсии долга	346
Лукаш П О С Т Е К, Вероника П О С В Я Т А: Корреляция между ростом работника и зарплатой на польском рынке труда – более высокие зарабатывают больше?	375
Бартломей Л И С И Ц К И: Влияние потери стоимости активов на курсы акций польских компаний энергетического сектора	397

Разное

Мухамад У М Е Р, Мухтар Данлади Г А Л А Д И М А, Бабар Наваз А Б Б А С И: Эмпирический анализ кривой Филлипса и закон Оукена с помощью модели одновременных уравнений: анализ на примере Пакистана.	418
---	-----

Дискуссии и полемика

Петр П Е Н Ё Н Ж Е К: Австрийская школа и мейнстрим экономических наук о математике – комментарий к статье Пенёнжека (2018): ответ на текст Махая (2019).	440
---	-----

Рецензии и обзоры

<i>Экономические науки и вызовы современности. Фундаментальные проблемы в теории и практике</i> , ред. Б. Федор, М. Горыня, Э. Мончиньска, (рец. Роберт Циборовски)	449
<i>Economic Miracles in the European Economies (Экономическое чудо в Европе)</i> , ред. М. Осиньска (рец. Анджей Цесьлик)	452

*

Журнал «Economista» выходит раз в два месяца. В нем содержатся научные тексты по вопросам экономики на польском и английском языке. Все присланные в редакцию тексты, которые соответствуют профилю журнала и его редакционным стандартам, оцениваются рецензентами по процедуре double-blind и утверждаются к печати Редакционным Комитетом.

Журнал «Economista» индексируется в Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), ERIH PLUS, RePEc, Scimago Journal & Country Rank и ICI Journals Master List (Index Copernicus International). Каждая статья сопровождается резюме на польском, английском и русском языках, к которым прилагаются ключевые слова и коды JEL. Резюме помещены на редакционном сайте журнала и в польской библиографической базе BazEkon. Англоязычные резюме доступны также в международных библиографических базах ESCI и CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities). Полные тексты статей из архивной базы и избранные статьи из текущих выпусков находятся в открытом доступе на редакционном сайте (www.economista.info.pl).

Согласно постановлению Министерства науки и высшего образования от 31 июля 2019 года за публикацию в журнале «Economista» присваивается 40 пунктов.

JERZY OSIATYŃSKI*

Ograniczenia starych paradygmatów polityki makroekonomicznej. Czym je zastąpić lub jak korygować?¹

Wstęp

Artykuł ten traktuje o ograniczeniach starych paradygmatów polityki fiskalnej i makroekonomicznej, a także o tym, czym je zastąpić lub jak korygować. W części pierwszej omawiam zakotwiczenie ograniczeń polityki fiskalnej i szerzej biorąc – polityki makroekonomicznej w ogóle – we współczesnej teorii ekonomii głównego nurtu. Część druga jest poświęcona analizie wewnętrznych współzależności kryteriów polityki fiskalnej oraz ich wielkości nominalnych. Przedstawiam tam także pierwsze problemy związane z przestrzeganiem tych kryteriów w warunkach malejącej dynamiki wzrostu gospodarczego. W części trzeciej omawiam zmianę stosunku do interwencjonizmu państwa w ramach ekonomii głównego nurtu i dalszych wyzwań, jakie przed tą doktryną stawia współczesna gospodarka. Tematem części czwartej jest problem długu publicznego w warunkach trwałego niewykorzystania czynników produkcji oraz źródła i skutki błędnego podejścia tak ekonomii głównego nurtu, jak i nowoczesnej teorii monetarnej, do tej kwestii. Podejmuję w niej też polemikę z niektórymi postulatami nowoczesnej teorii

* Prof. dr hab. Jerzy Osiatyński – Instytut Nauk Ekonomicznych PAN. ORCID nr 0000-0001-5539-2556; e-mail: jerzy.osiatynski@gmail.com

¹ Artykuł ten powstał na podstawie mojego wystąpienia na seminarium „Pandemia Covid-19 a finanse publiczne i stabilizacja makroekonomiczna” (17 listopada 2020) oraz referatu wprowadzającego na seminarium „Finanse publiczne po Covid-19” (2 lutego 2021), którego wersja stenograficzna została opublikowana w Biuletynie PTE, nr 1(92), 2021. Oba seminaria były współorganizowane przez Radę Naukową Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Komitet Nauk Ekonomicznych PAN, Komitet Nauk o Finansach PAN oraz Instytut Nauk Ekonomicznych PAN (link do debaty z 17 listopada 2020: https://www.youtube.com/watch?v=PiN_e433-Zg). Janowi Toporowskiemu dziękuję za uwagi do wcześniejszej wersji tego artykułu.

- Pohl R. (1998), *Kryteria fiskalne z Maastricht jako przesłanki stabilnej unii walutowej*, „Ekonomista” 1, s. 111–123.
- Standing G. (2017/2021), *Basic Income: And How We Can Make It Happen*, Penguin, London; polski przekład: *Dochód podstawowy: Jak możemy sprawić, żeby to się udało*, Krytyka Polityczna, Warszawa.
- Rosati D. (2001), *Członkostwo Polski w Unii Gospodarczo Walutowej. Kiedy i dlaczego?*, Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Zamościu, Zamość.
- Sawyer M. (2021), *Keep Calm and Carry on: Responding to Higher Public Debt after the Pandemic*, „Academia Letters”, Article 276, <https://doi.org/10.20935/AL276>
- Tobin J. (1963/1967), *An Essay on Principles of Debt Management*, (w:) J. Tobin, „Essays in Economics” 1, *Macroeconomics*, The MIT Press, Massachusetts i Londyn.
- Toporowski J. (2020), *Debt Management and the Fiscal Balance*, Levy Economics Institute of the Bard College, Policy Note nr 5.
- Toporowski J. (2021), *The Transfer Theory of Government Debt: What Keynes Learned from Kalecki*, (w:) P. Hawkins, I. Negru (red.), *Essays in Honour of Sheila Dow*, Routledge, London: (w druku).

Dokumenty Unii Europejskiej

- Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską* (wersja skonsolidowana), http://oide.sejm.gov.pl/oide/index.php?option=com_content&view=article&id=14436&Itemid=436 (dostęp 29 marca 2021).
- Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (wersja skonsolidowana), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT> (dostęp 29 marca 2021).
- Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej*, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A1403_3 (dostęp 28 marca 2021).
- Protokół nr 12 w procedury nadmiernego deficytu*, <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/protokol-nr-12-w-sprawie-procedury-dotyczacej-nadmiernego-deficytu-67766693> (dostęp 28 marca 2021).

OGRANICZENIA STARYCH PARADYGMATÓW POLITYKI MAKROEKONOMICZNEJ. CZYM JE ZASTĄPIĆ LUB JAK KORYGOWAĆ?

Streszczenie

Artykuł ten traktuje o ograniczeniach starych paradygmatów polityki fiskalnej i makroekonomicznej i o tym, czym je zastąpić lub jak korygować. Część pierwsza omawia ograniczenia polityki fiskalnej i polityki makroekonomicznej w ogóle w kontekście współczesnej ekonomii głównego nurtu. Część druga zawiera analizę współzależności kryteriów polityki fiskalnej i odnośnych wielkości nominalnych oraz zwraca uwagę na niektóre problemy związane z przestrzeganiem tych kryteriów w warunkach malejącej dynamiki wzrostu gospodarczego. Część trzecia omawia zmianę stosunku do interwencjonizmu państwa w ramach ekonomii głównego nurtu wobec wyzwań, jakie stawia współczesna gospodarka. W części czwartej przedstawiono problem długu publicznego w warunkach stałego niepełnego wykorzystania czynników produkcji oraz błędne podejście zarówno

ekonomii głównego nurtu, jak i nowoczesnej teorii monetarnej, do tej kwestii. Autor podejmuje tu też polemikę z niektórymi postulatami nowoczesnej teorii monetarnej oraz z koncepcją powszechnego dochodu podstawowego. W części ostatniej autor próbuje odpowiedzieć na pytanie, jak należy skorygować dotychczasowy paradygmat polityki fiskalnej i makroekonomicznej.

Słowa kluczowe: makroekonomiczna stabilizacja, kryteria polityki fiskalnej, dług publiczny, dynamika gospodarcza, interwencjonizm państwowy, powszechny dochód podstawowy, Michał Kalecki

JEL: E11, E12, E32, E52, E62

LIMITATIONS OF THE OLD PARADIGMS OF THE MACROECONOMIC POLICY. HOW TO REPLACE OR CORRECT THEM?

Summary

The article deals with the limitations of the old paradigms of fiscal and macroeconomic policy and the way of replacing or correcting them. The first part discusses the limitations of fiscal and macroeconomic policy in general in the context of the contemporary mainstream economics. The second part includes an analysis of the interdependence of the criteria of fiscal policy and the respective nominal values and it indicates some problems involved in complying with them in the conditions of a decelerating economic growth. The third part discusses the changing attitude of mainstream economics to the state interventionism due to the new challenges faced by the contemporary economy. The fourth part presents the problem of public debt in the conditions of a permanent underutilization of production factors and the erroneous approach of both mainstream economics and modern monetary theory to this question. The author also undertakes a polemics with some postulates of the modern monetary theory, including the concept of a common basic income. In the last part, the author addresses the question how to correct the existing paradigm of fiscal and macroeconomic policy.

Keywords: macroeconomic stabilization, fiscal policy criteria, public debt, economic dynamics, state interventionism, common basic income, Michał Kalecki

JEL: E11, E12, E32, E52, E62

ОГРАНИЧЕНИЯ СТАРЫХ ПАРАДИГМ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ: ЧЕМ ИХ ЗАМЕНИТЬ ИЛИ КАК ВНОСИТЬ КОРРЕКТИВЫ?

Резюме

Настоящая статья говорит об ограничениях, присущих старым парадигмам фискальной и макроэкономической политики и о том, как их заменить или корректировать. В первой части обсуждаются ограничения фискальной и макроэкономической политики в целом в контексте современного мейнстрима экономических наук. Вторая часть содержит анализ созависимостей критериев фискальной политики и соответствующих номинальных величин, а также обращает внимание на некоторые проблемы, связанные с соблюдени-

ем этих критериев в условиях уменьшающейся динамики экономического роста. В третьей части обсуждается вопрос, как изменилось отношение к вмешательству государства в экономической науке главного течения, в контексте тех вызовов, которые появляются перед современной экономикой. В четвертой части представлена проблема публичного долга в условиях постоянного неполного использования факторов производства, а также ошибочный подход к этому вопросу как в теориях главного течения, так и в современной монетарной теории. Автор вступает также полемику с некоторыми постулатами современной монетарной теории, а также с концепцией всеобщего основного дохода. В последней части автор пытается ответить на вопрос, как следует корректировать существующую парадигму фискальной и макроэкономической политики.

Ключевые слова: макроэкономическая стабилизация, критерии фискальной политики, публичный долг, экономическая динамика, государственное вмешательство, всеобщий основной доход, Михал Калецки

JEL: E11, E12, E32, E52, E62

MARCIN BORSUK*
KAMIL KLUPA*

Wybrane uwarunkowania stosowania instrumentu umorzenia lub konwersji długu (*bail-in*)¹

Wprowadzenie

W następstwie globalnego kryzysu finansowego gruntownie przemodelowano osnovę prawno-regulacyjną działalności bankowej, co miało umożliwić przywrócenie zaufania do podmiotów rynku finansowego oraz bardziej efektywną ochronę stabilności systemu finansowego jako całości.

Zdając sobie sprawę, że samo udoskonalenie mechanizmów o charakterze prewencyjnym (zestaw zharmonizowanych, bardziej rygorystycznych minimalnych wymogów kapitałowych i płynnościowych) nie pozwoli całkowicie wyeliminować ryzyka wystąpienia strat skutkujących upadłością banków, zdecydowano się stworzyć nowe instrumentarium, dzięki któremu możliwe będzie przeprowadzenie restrukturyzacji albo likwidacji banków przez organy publiczne w sposób niejako wyprzedzający, pozwalający ograniczyć do minimum negatywne efekty zewnętrzne zdarzeń kryzysowych w sektorze bankowym. Większość tych nowych rozwiązań zdefiniowana została w ramach tzw. procesu naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (ang. *recovery and resolution*). Zaprojektowana z myślą o specyfice działalności bankowej nowa procedura restrukturyzacyjna pozwala na utrzymanie funkcji krytycznych z punktu widzenia gospodarki oraz określa przejrzyste zasady podziału strat i kosztów między akcjonariuszy, wierzycieli i niektórych deponentów banków, dzięki czemu mniej powszechne będą sytuacje, kiedy proces taki będzie musiał być wspierany ze środków publicznych.

* Dr Marcin Borsuk – Polska Akademia Nauk, Instytut Nauk Ekonomicznych. ORCID: 0000-0002-7687-0948. Autor zawodowo związany jest z Narodowym Bankiem Polskim; e-mail: mborsuk@inepan.waw.pl

** Mgr Kamil Klupa – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Katedra Zarządzania i Finansów. ORCID: 0000-0001-5650-8231. Autor zawodowo związany jest z Narodowym Bankiem Polskim; e-mail: kp.klupa@gmail.com

¹ Artykuł powstał w wyniku realizacji projektu badawczego finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki (nr projektu: 2020/37/N/HS4/03761); artykuł wyraża wyłącznie opinie autorów.

Ministero dell'Economia e delle Finanze (2017a), *The liquidation of Banca Pop. di Vicenza and Veneto Banca*, http://www.mef.gov.it/inevidenza/documenti/Liquidation_of_banks_in_Veneto.pdf (dostęp 9.05.2020).

Quinn J. (2008) *Lehman Brothers files for bankruptcy as credit crisis bites* (2008), <http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/4676621/Lehman-Brothers-files-for-bankruptcy-as-credit-crisis-bites.html>, *The Telegraph*” (dostęp 9.05.2020).

Akty prawne

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Dz.Urz. UE L 173/190 z 12.6.2014).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.Urz. UE L 173/349 z 12.6.2014).

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/860 z dnia 4 lutego 2016 r. określające w bardziej szczegółowy sposób okoliczności, w których konieczne jest wyłączenie z zakresu uprawnień do umorzenia lub konwersji na podstawie art. 44 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Dz.Urz. UE L 144/11 z 1.6.2016).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2399 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniająca dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym (Dz.Urz. UE L 345/96 z 27.12.2017).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do zdolności do pokrycia strat i dokapitalizowania instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz dyrektywę 98/26/WE (Dz.Urz. UE L 150/296 z 7.6.2019).

Komunikat Komisji w sprawie stosowania od dnia 1 sierpnia 2013 r. reguł pomocy państwa w odniesieniu do środków wsparcia na rzecz banków w kontekście kryzysu finansowego („komunikat bankowy”) (Dz.Urz. UE C 216/1 z 30.7.2013).

Konstytucja Republiki Włoskiej z dnia 27 grudnia 1947 r., Z. Witkowski (tłum.), http://biblioteka.sejm.gov.pl/wp-content/uploads/2016/11/Wlochy_pol_010711.pdf (dostęp 26.05.2021).

WYBRANE UWARUNKOWANIA STOSOWANIA INSTRUMENTU UMORZENIA LUB KONWERSJI DŁUGU (*BAIL-IN*)

Streszczenie

Po globalnym kryzysie finansowym dokonano gruntownej reformy ram prawnych działalności bankowej, której celem była bardziej efektywna ochrona stabilności systemu finansowego. Nowe rozwiązania zdefiniowano m.in. w ramach procesu naprawy oraz re-

strukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (ang. *recovery and resolution*). Spośród wielu nowych uprawnień organów publicznych tym najdalej idącym jest możliwość umorzenia lub konwersji instrumentów dłużnych (ang. *bail-in*) w sytuacji, gdy bank znajdzie się na progu upadłości lub będzie zagrożony upadłością. Mechanizm *bail-in* ze względu na swój samodzielny potencjał restrukturyzacyjny miał w zamyśle jego twórców stać się jednym z podstawowych instrumentów zarządzania kryzysowego. Z czasem ujawniły się jednak specyficzne wyzwania o charakterze polityczno-społecznym i w wymiarze stabilności finansowej, które mogą tłumaczyć dotychczasową niską skłonność organów publicznych do stosowania instrumentu *bail-in*. W artykule podjęto próbę zweryfikowania występowania specyficznych czynników wpływających na dotychczasową niską skłonność do stosowania mechanizmu *bail-in*. W pierwszej kolejności opisano uwarunkowania polityczno-społeczne, których oddziaływanie objawia się przede wszystkim ze względu na istotny zakres dyskrecjonalności przyznanej organom publicznym w ramach procesu *resolution*. Mając na uwadze, że administracyjne umorzenie instrumentów dłużnych lub kapitałowych może wpływać na zachowania uczestników rynków finansowych, analizie poddano również występowanie efektu zarażania poprzez kanał rynkowy, ponieważ ewentualność wystąpienia napięć na rynku finansowym może również oddziaływać na proces decyzyjny właściwych organów.

Słowa kluczowe: stabilność finansowa, restrukturyzacja, uporządkowana likwidacja, regulacje bankowe, *bail-in*, umorzenie, konwersja

JEL: G01, G18, G21, C63

SELECTED CIRCUMSTANCES OF APPLICATION OF THE BAIL-IN INSTRUMENT

Summary

After the global financial crisis, with an aim to more effectively protect the stability of the financial system, a thorough reform of the banking legal framework has been introduced. New instruments have been defined within the recovery and resolution process. Among the many new powers of public authorities, the most far-reaching is the possibility of annulment or conversion of debt instruments (*bail-in*) when the bank is threatened with bankruptcy. The *bail-in* mechanism was expected to become one of the basic instruments of crisis management. Over time, however, specific political, social and financial stability challenges have emerged, which may explain the low propensity of public authorities to deploy this instrument. The article attempts to verify the existence of these specific factors affecting low propensity to use the *bail-in* mechanism. First, political and social conditions were analysed, the impact of which is manifested primarily due to the significant extent of discretion granted to public authorities within the framework of the resolution process. Since administrative writing-off of debt or equity instruments may affect the behavior of financial market participants, the occurrence of the contagion effect through the market channel has also been examined.

Keywords: financial stability, recovery, resolution, banking regulations, *bail-in*, conversion

JEL: G01, G18, G21, C63

НЕКОТОРЫЕ УСЛОВИЯ ПРИМЕНЕНИЯ ИНСТРУМЕНТА АННУЛЯЦИИ ИЛИ КОНВЕРСИИ ДОЛГА (*BAIL-IN*)

Резюме

После глобального финансового кризиса была проведена основательная реформа правовых рамок банковской деятельности, цель которой состояла в более эффективной защите стабильности финансовой системы. Новые решения были сформулированы, в частности, в рамках процесса совершенствования, реструктуризации и упорядоченной ликвидации. Среди многочисленных новых полномочий публичных органов следует отметить возможность аннулирования или конверсии долговых инструментов (*bail-in*) в ситуации, когда банку угрожает банкротство. Этот механизм должен был стать одним из основных инструментов кризисного управления. Со временем, однако, выявились специфические вызовы политико-социального характера, касающиеся финансовой стабильности, которые позволяют объяснить низкую склонность публичных органов применять этот инструмент. Авторы статьи пытаются проверить наличие специфически факторов, влияющих на низкую склонность к применению механизма аннулирования или конверсии долга. В статье прежде всего описываются политико-социальные обусловленности, появляющиеся ввиду наличия требований к публичным органам проявлять большую осмотрительность при подобных действиях. Административная аннуляция долговых или фондовых инструментов может влиять на поведение участников финансовых рынков, поэтому был проведен также анализ возможности эффекта заражения через рыночный канал.

Ключевые слова: финансовая стабильность, реструктуризация, упорядоченная ликвидация, банковское регулирование, *bail-in*, аннулирование, конверсия

JEL: G01, G18, G21, C63

ŁUKASZ POSTEK*
WERONIKA POŚWIATA**

Relacja między wzrostem pracownika a płacą na polskim rynku pracy – czy wyżsi zarabiają więcej?

Wstęp

Literatura dotycząca determinant poziomu płac jest niezwykle bogata. Do czynników najczęściej uwzględnianych w badaniach można zaliczyć: płeć, wykształcenie, stan cywilny, wiek, staż pracy czy miejsce zamieszkania. Wyłączając kolor skóry – uwzględniany w badaniach w przypadku niektórych krajów – relatywnie rzadko rozpatruje się natomiast wpływ czynników związanych z wyglądem zewnętrznym pracownika, choć ten również może mieć istotny wpływ na poziom wynagrodzenia. Społeczno-psychologicznym uzasadnieniem różnicowania płac ze względu na wygląd zewnętrzny może być choćby postrzeganie osoby atrakcyjnej fizycznie jako osoby zdrowej, pracowitej i ambitnej, co może być powodem do oferowania takiemu pracownikowi wyższej płacy (Hamermesh i Biddle 1994, 1998).

Bardzo silnie skorelowany z ocenami atrakcyjności fizycznej człowieka jest wzrost. Ludzi wysokich postrzega się jako osoby zdrowe, dbające o prawidłowe odżywianie, inteligentne oraz takie, które mogą odnieść sukces (np. Judge i Cable 2004). Badania empiryczne przywołane w dalszej części pracy wskazują na istnienie dodatniej zależności między wzrostem a wysokością zarobków w wielu krajach. Mimo że artykuły podejmujące problematykę relacji między wzrostem ciała a wynagrodzeniem były publikowane w najlepszych zagranicznych czasopiśmiech ekonomicznych¹, zależność ta nie była jak dotąd – wedle wiedzy autorów – przedmiotem badań w przypadku polskiego rynku pracy.

* Dr Łukasz Postek – Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warszawski; ORCID: 0000-0003-3685-5310; e-mail: lpostek@wne.uw.edu.pl

** Weronika Poświata – Senior Actuarial Analyst w Aviva; ORCID: 0000-0003-4409-8444.

¹ Artykuły podejmujące tę problematykę publikowano m.in. w „American Economic Review” (Schultz 2002), „Journal of Political Economy” (Persico, Postelwaite i Sliverman 2004; Case i Paxson 2008), „Journal of Economic Literature” (Steckel 1995) oraz „Journal of Econometrics” (Thomas i Strauss 1997).

RELACJA MIĘDZY WZROSTEM PRACOWNIKA A PŁACĄ NA POLSKIM RYNKU PRACY – CZY WYŻSI ZARABIAJĄ WIĘCEJ?

Streszczenie

Autorzy podejmują problem relacji między wzrostem pracownika a jego płacą na polskim rynku pracy. W artykule dokonano przeglądu literatury uzasadniającej możliwość występowania takiej relacji na gruncie teoretycznym. Przywołano również wyniki badań empirycznych dokumentujących występowanie relacji między wzrostem pracownika a jego płacą w wielu krajach. Podobne badania nie były jak dotąd publikowane w odniesieniu do Polski. Badanie empiryczne przeprowadzone w artykule opiera się na modelach regresji oszacowanych na danych ankietowych pochodzących z „Diagnozy Społecznej” prowadzonej przez Radę Monitoringu Społecznego. Uzyskane wyniki potwierdzają występowanie pozytywnej relacji między wzrostem pracownika a jego płacą – przede wszystkim wśród mężczyzn w wybranych grupach zawodowych.

Słowa kluczowe: premia za wzrost, wzrost pracownika a płaca

JEL: J30, J31

RELATIONSHIP BETWEEN THE HEIGHT OF THE EMPLOYEE AND HER (HIS) REMUNERATION IN THE POLISH LABOUR MARKET: DOES THE HIGHER EARN MORE?

Summary

The authors analyse the relationship between the height of the employee and her (his) remuneration in the Polish labour market. They present a review of the literature suggesting the possibility of the existence of such a relationship on the theoretical grounds and the examples of empirical research confirming the occurrence of such a dependence in many countries. However, there have been no publications about this relationship for Poland. The empirical examination presented in the article is based on various regression models estimated with data taken from “Social Diagnosis” – a survey conducted by the Council of Social Monitoring. The results obtained in the analysis confirm the existence of a positive relationship between the height of the employee and her (his) pay, especially among men in some selected occupations.

Keywords: height premium, employee’s height and remuneration

JEL: J30, J31

КОРРЕЛЯЦИЯ МЕЖДУ РОСТОМ РАБОТНИКА И ЕГО ЗАРПЛАТОЙ НА ПОЛЬСКОМ РЫНКЕ ТРУДА – БОЛЕЕ ВЫСОКИЕ ЗАРАБАТЫВАЮТ БОЛЬШЕ?

Резюме

Авторы обсуждают проблему корреляции между ростом работника и его зарплатой на польском рынке труда. В статье проведен обзор литературы, обосновывающей возможность такой зависимости в теории. Были использованы также результаты эмпирических

исследований, доказывающих наличие взаимозависимости между ростом работника и его зарплатой во многих странах. В отношении Польши такого рода исследования до сих пор опубликованы не были. Эмпирическое исследование, описанное в статье, опирается на модели регрессии и рассчитано на основании анкетных данных, полученных в ходе «Социального Диагноза», проводимого Советом социального мониторинга. Полученные результаты подтверждают наличие положительной корреляции между ростом работника и его зарплатой – прежде всего среди мужчин в некоторых профессиональных группах.

Ключевые слова: премия за рост, рост работника и зарплата

JEL: J30, J31

BARTŁOMIEJ LISICKI*

Utrata wartości aktywów a kształtowanie kursów akcji polskich spółek sektora energetycznego

Wprowadzenie

Na rynek kapitałowy każdego dnia napływają setki różnego rodzaju informacji. Część z nich dotyczy ogólnoeconomicznych aspektów gospodarki, inne wprowadzanych zmian z zakresu polityki gospodarczej czy społecznej. Kolejną grupę wiadomości, które trafiają do inwestorów, stanowią te dotyczące w bezpośrednim kontekście poszczególnego emitenta giełdowego. Wśród nich można wyróżnić: rekomendacje analityków giełdowych, informacje o przyjętej polityce dywidendowej spółki (bądź jej zmianach), splity lub resplity akcji czy transakcje dokonywane przez członków zarządu lub rad nadzorczych (ang. *insider trading*) (Gurgul 2012, s. 5–6).

Wśród informacji trafiających do inwestorów znaleźć można w systemie sprawozdawczości finansowej dane księgowe. Wykorzystanie ich do opisu sytuacji majątkowo-kapitałowej jednostek gospodarczych pozwala w pewien sposób skwantyfikować rezultaty prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

Zewnętrzne zapotrzebowanie na dane księgowe podmiotu może wynikać z pewnej asymetrii informacji pomiędzy menedżerami, a pozostałymi uczestnikami rynku. Ci drudzy mają bowiem utrudnioną możliwość oceny rentowności działalności prowadzonej przez podmiot, w którym chcą ulokować środki. Upubliczniane dane księgowe pozwalają zewnętrznym inwestorom na weryfikację rzetelności informacji pochodzących z wysokich szczebli zarządczych podmiotów. Poprawność ocen ich działalności umożliwia prawidłowe funkcjonowanie rynku (Wysłocka 2013, s. 608).

Już od lat 60. XX wieku starano się wyjaśnić charakter związków zachodzących między danymi księgowymi a wyceną rynkową papierów wartościowych poszczególnych emitentów. Wzajemne przenikanie się rachunkowości z rynkami ka-

* Dr Bartłomiej Lisicki – Katedra Rachunkowości, Kolegium Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach; ORCID: 0000-0002-8455-4312; e-mail: bartlomiej.lisicki@ue.katowice.pl

- Rydzewska A. (2016), *Contemporary Nature of Stock Exchange from the Prospective of Demutualization Process*, „Oeconomia Copernicana” 7(1), s. 49–62.
- Shapiro S., Wilk M. (1965), *An analysis of variance test for normality (completesamples)*, „Biometrics” 52(3–4), s. 591–611.
- Stępień K. (2013), *Odpisy aktualizujące wartość aktywów jako instrument manipulowania wynikiem finansowym przedsiębiorstwa*, „Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia” Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 62, s. 689–700.
- Strong J., Meyer J. (1987), *Asset Writedowns. Management Incentives and Security Returns*, „Journal of Finance” 42(3), s. 643–661.
- Sudarsanam S. (2003), *Creating Value from Mergers and Acquisitions*, Prentice Hall, Harlow.
- Wilcoxon F. (1945), *Individual comparisons by ranking method*, „Biometrics” 1, s. 80–83.
- Wysłocka E. (2013), *Rola informacji i sprawozdawczości finansowej w ocenie ryzyka inwestycyjnego*, „Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia” Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 61, s. 605–614.

UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW A KSZTAŁTOWANIE KURSÓW AKCJI POLSKICH SPÓŁEK SEKTORA ENERGETYCZNEGO

Streszczenie

Celem niniejszego opracowania była próba określenia wpływu pojawiających się w latach 2013–2018 odpisów z tytułu utraty wartości aktywów na wycenę rynkową emitentów notowanych na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych w subindeksie sektorowym WIG-Energia w krótkim horyzoncie czasu. Wykorzystano w tym celu metodykę analizy zdarzeń. Metoda bazująca na nadwyżkowych stopach zwrotu pozwala oszacować wpływ różnego rodzaju informacji napływających na rynek udostępnianych przez podmioty giełdowe, na kształtowanie się kursów ich papierów wartościowych. Wyniki opracowania pozwoliły na wskazanie, jak ogłoszenie utraty wartości aktywów wpływa na krótkoterminowe kształtowanie kursów akcji spółek sektora energetycznego. Uzyskane rezultaty badawcze poddano weryfikacji nieparametrycznym testem kolejności par Wilcozona, którego wyniki wskazały na brak istotności statystycznej uśrednionych nadwyżkowych stóp zwrotu dla każdego z badanych dni okna zdarzenia. W związku z tym należy wskazać, że raportowanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów w przypadku emitentów z sektora energetycznego nie powoduje istotnego statystycznie krótkoterminowego spadku ich wyceny rynkowej. Uzyskane wyniki są sprzeczne z dotychczas obserwowanymi rezultatami badawczymi pochodzącymi z zagranicznych rynków kapitałowych oraz odnoszących się do emitentów zgrupowanych w innych sektorach GPW. Brak odnotowywanej wcześniej negatywnej reakcji rynku na informacje o odpisie w stosunku do wyceny rynkowej emitentów sektora energetycznego może wskazywać na istniejące na GPW branżowe zróżnicowanie dyskontowanie faktu utraty wartości aktywów w cenach akcji.

Słowa kluczowe: rynki kapitałowe, efektywność informacyjna, akcje, utrata wartości aktywów, analiza zdarzeń

JEL: G14, M41

RELATION BETWEEN IMPAIRMENT OF ASSETS AND THE SHAPING OF SHARE PRICES OF POLISH ENERGY SECTOR ISSUERS

Summary

Main purpose of this paper is an examination how information about impairment of assets affects on the market valuation of selected issuers listed on Warsaw Stock Exchange. I focused my research on issuers grouped in the sectoral index WIG – Energy. To verification of mentioned impact has been used an event study methodology. Based on the abnormal returns, method allows to estimate the importance of various types of information flowing into the market on the shaping of share prices. Obtained results in this way will allow to indicate how the announcement of impairment of assets affects the short-term prices of Energy sector companies. They can pose one factor of investment decision making on Warsaw Stock Exchange. The obtained research results were verified with the non-parametric Wilcoxon matched-pairs test. It indicated the lack of statistical significance of the averaged abnormal returns for each of the days of the event window. Therefore, it should be noted that reporting impairment of assets in the case of issuers grouped in the WIG-Energy index does not cause a statistically significant short-term decrease in their market valuation.

Keywords: capital markets, information efficiency, shares, impairment of assets, event study

JEL: G14, M41

ВЛИЯНИЕ ПОТЕРИ СТОИМОСТИ АКТИВОВ НА КУРСЫ АКЦИЙ ПОЛЬСКИХ КОМПАНИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО СЕКТОРА

Резюме

Целью статьи является попытка выяснить, в какой степени информация о списании части активов в связи с их обесценением повлияла на рыночную оценку (так называемые цены акций) фирм, котирующихся на Варшавской бирже ценных бумаг в энергетическом секторе. С этой целью был использован метод анализа событий. Оказывается, что в этой группе предприятий объявление об уменьшении стоимости активов не вызывает статистически существенного падения курсов их акций в короткой временной перспективе. Полученные результаты противоречат и имеющимся до сих пор наблюдениям, касающимся зарубежных фондовых рынков, а также польских фирм, находящихся в других секторах экономики. Это показывает, что уменьшение стоимости активов может иметь разное отражение в биржевых котировках компаний в зависимости от отрасли.

Ключевые слова: фондовые рынки, информационная эффективность, акции, потеря стоимости активов, анализ событий

JEL: G14, M41

MUHAMMAD UMER*
MUKHTAR DANLADI GALADIMA**
BABAR NAWAZ ABBASI***

Empirical Analysis of the Phillips Curve and Okun’s Law Through Simultaneous Equation Modeling: A Case Study of Pakistan

Introduction

Unemployment is an acute problem existing globally which reflects the underutilization of labor by a nation. High unemployment not only leads to resource wastage but also shrinks the economy. At present days this grave problem is faced by each state, whether be it a highly industrial one, having a strong development portfolio, or a deprived country (developing). Unemployment naturally exists in an economy when too many people are facing a lurch to find out the most appropriate jobs matching up to their level of interest. Economists belonging to a different school of thought conceived this core issue from a different perspective. Neo-classical economists propose that unemployment occurs when rigidities are imposed from outside forces while Keynesian economics postulates that unemployment is existing owing to the inefficiency of the markets and ineffective demand for goods and services. As in the latest report of IMF (2018), “unemployment is considered as a percentage of labor force periodically that could not find a suitable job for themselves”. The International Labor Organization (ILO) reported (2018) that unemployment is a situation having people aged 16 or above and being out of a job or keeping strong will for doing the job and incessantly pursuing it in the preceding four weeks but couldn’t find a suitable job. Those people who are willingly not interested in doing a job are not considered to be

* Muhammad Umer – Institute of Management Sciences, Peshawar, Pakistan. ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0002-9886-0150>

** Mukhtar Danladi Galadima – Department of Economics and Development Studies, Federal University Dutse, Nigeria. OECD-ID: <https://orcid.org/0000-0003-3811-4188>

*** Babar Nawaz Abbasi (corresponding author) – Center for Experimental Economics in Education, Shaanxi Normal University, Xian, China; ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0002-2298-339X> e-mail: barbarnawaz205@yahoo.com

- Imam A., Habiba D., Atanda B.T. (2016), *On Consistency of Tests for Stationarity in Autoregressive and Moving Average Models of Different Orders*, “American Journal of Theoretical and Applied Statistics”, no. 5(3).
- Krafft C., Assaad R. (2017), *The Impact of Early Marriage on Women’s Employment in the Middle East and North Africa*, GLO Discussion Paper Series, no. 66.
- Maqbool M.S. (2013), *Determinants of Unemployment*, “Pakistan Economic and Social Review”, no. 51(15).
- Mahmood H., Waheed A., Khalid S. (2017) *The impact of monetary strategies on economic growth*, “Asian Journal of Empirical Research”, no. 7(10).
- Mosikari T. (2013), *The Effect of Unemployment Rate on Gross Domestic Product: Case of South Africa*, “Mediterranean Journal of Social Sciences”, no. 4(6).
- Qayyum W. (2007), *Causes of Youth Unemployment in Pakistan*, “The Pakistan Development Review”, no. 46(4).
- Shaheen F., Haider A., Javed S.A. (2011), *Estimating Pakistan’s Time-Varying Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment: An Unobserved Component Approach*, “International Journal of Economics and Financial Issues”, no. 1(4).
- Simmons S. (2018), *D.C. Black Unemployment Rate Remains Among Highest in the Country*, Wamu.
- University of Miami (2019), *The Phillips Curve*, <https://www.brookings.edu/blog/up-front/2019/03/06/what-is-u/> (accessed 03.03.2020).
- Xuen C.L. et al. (2017), *Macroeconomic factors affecting unemployment rate in China*, University Tunku Abdul Rahman, Department of Finance, B42.
- Zaman K. et al. (2011), *Inflation, Unemployment and the NAIRU in Pakistan (1975–2009)*, “International Journal of Economics and Finance”, no. 10(8).

EMPIRICAL ANALYSIS OF THE PHILLIPS CURVE AND OKUN’S LAW THROUGH SIMULTANEOUS EQUATION MODELING: A CASE STUDY OF PAKISTAN

Summary

According to the Phillips curve, there is an inverse relationship between inflation and unemployment. According to the Okun’s law, there is an inverse relationship between potential output growth and unemployment. The paper tries to check whether these interdependencies are seen in the Pakistan’s economy, thus testing the relevance of both dependencies for that economy. With this aim, the authors analyse the relationships between several macroeconomic variables, such as inflation rate, unemployment rate, GDP per capita growth rate, and population growth rate, using annual data of the period 1985–2017. By employing the respective simultaneous equation models (SEM) estimated with the indirect least square technique (ILS) and using various statistical tests, the authors conclude that the relationship postulated by the Phillips curve can be observed in the Pakistan’s economy, but the results of the examination do not confirm the occurrence of the relationship postulated by the Okun’s law.

Keywords: Phillips curve, Okun’s law, simultaneous equations models, indirect least square technique, Pakistan

JEL: E41, E42

ANALIZA EMPIRYCZNA KRZYWEJ PHILLIPSA I PRAWA OKUNA ZA POMOĆĄ MODELI RÓWNAŃ JEDNOCZESNYCH: STUDIUM PRZYPADKU DLA PAKISTANU

Streszczenie

Zgodnie z krzywą Phillipsa istnieje odwrotna zależność między inflacją i bezrobociem. Zgodnie z prawem Okuna istnieje odwrotna zależność między wzrostem potencjalnej produkcji a bezrobociem. Autorzy próbują sprawdzić, czy zależności te występują w gospodarce Pakistanu, sprawdzając tym samym adekwatność tych zależności dla tej gospodarki. W tym celu analizują zależności między kilkoma zmiennymi makroekonomicznymi, takimi jak stopa inflacji, stopa bezrobocia, stopa wzrostu PKB per capita i stopa wzrostu ludności, na danych rocznych z okresu 1985–2017. Szacując odpowiednie modele równań jednoczesnych za pomocą pośredniej techniki najmniejszych kwadratów, z wykorzystaniem różnych testów statystycznych, autorzy dochodzą do wniosku, że zależność postulowana przez krzywą Phillipsa da się zaobserwować w gospodarce Pakistanu, ale wyniki analizy nie potwierdzają występowania zależności postulowanej przez prawo Okuna.

Słowa kluczowe: krzywa Phillipsa, prawo Okuna, modele równań jednoczesnych, pośrednia metoda najmniejszych kwadratów, Pakistan

JEL: E41, E42

ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ КРИВОЙ ФИЛЛИПСА И ЗАКОНА ОУКЕНА С ПОМОЩЬЮ МОДЕЛИ ОДНОВРЕМЕННЫХ УРАВНЕНИЙ: АНАЛИЗ НА ПРИМЕРЕ ПАКИСТАНА

Резюме

Согласно кривой Филлипса существует обратная зависимость между инфляцией и безработицей. Согласно закону Оукена существует обратная зависимость между ростом потенциального производства и безработицей. Авторы статьи пытаются проверить, наблюдаются ли эти зависимости в экономике Пакистана, проверяя тем самым их адекватность для этой страны. В этих целях авторы анализируют зависимости между несколькими макроэкономическими переменными, такими как норма инфляции, норма безработицы, показатель роста ВВП на душу населения и показатель роста населения – все это за годовые периоды в 1985–2017 гг. Оценивая соответствующие модели одновременных уравнений с помощью косвенной техники наименьших квадратов и различных статистических тестов, авторы приходят к выводу, что зависимость, постулируемая посредством кривой Филлипса, в экономике Пакистана просматривается. С другой стороны, результаты анализа не подтверждают наличия зависимости, постулируемой посредством закона Оукена.

Ключевые слова: кривая Филлипса, закон Оукена, модели одновременных уравнений, косвенный метод наименьших квадратов, Пакистан

JEL: E41, E42

PIOTR PIENIAŻEK*

Austrian and Mainstream Economics on Mathematics – a Comment on Pieniżek (2018): Reply to Machaj (2019)

Introduction

Machaj's (2019) interesting comment on my original article (Pieniżek, 2018) makes several points. The major one is that in my discussion of the usefulness of the Austrian School of Economics' (henceforth: ASE) tool of study, which is *praxeology*, I have drawn a faulty conclusion about its non-usefulness. Next, he discusses the status of mathematics as a language in general and in particular its applicability to economics. Finally, he tries to give an example of an ill-suited application of mathematics to economics by considering a neoclassical production function in the context of economic growth.

Before I address the content of Machaj's remarks, I think it would add to clarity if we consider the terminology he employs. He mentions at the beginning of his comment that he prefers to use the term *neoclassical economics* over *mainstream economics* (henceforth: ME) and seems to equate the two in the remainder of the text. He does not, however, provide any reasons for this nor does he argue with the distinction of *mainstream economics vis-à-vis neoclassical economics* that I employed in my original article. Why does he disregard, then, the typical convention that, say, an authoritative figure in the field, Acemoglu (2009) followed in his exposition of economic growth, i.e. the very topic that Machaj uses as an example of economics in his comment? Acemoglu divided the models he analyzed into the neoclassical group and the rest, despite the fact that both of the groups are undoubtedly mainstream, which suggests that the two terms are not equivalent. Although I did not elaborate deeply on the issue in my original article, I was sticking to the spirit of Colander (2000), who argued for the terminasia of *neoclassical economics*, i.e. for the economist-assisted killing of a term whose use is inconsistent and whose content is difficult to determine, typically being so ambiguous that it renders the term almost meaningless. It should not surprise us, as since 1900 up to the present, it has meant to describe very different ways of doing economics since the 1840s up to the present; however, the discipline has experienced such an enormous change since the 1840s (now even greater than at the time when Colander wrote his paper) that it could not possibly mean the same thing as

* Piotr Pieniżek, MRes – European University Institute, Florence, Italy; ORCID iD: 0000-0001-5871-1022; e-mail: piotr.pieniazek@eui.eu

Nauki ekonomiczne i wyzwania współczesności. Fundamentalne problemy w teorii i praktyce, pod redakcją Bogusława Fiedora, Mariana Goryni i Elżbiety Mączyńskiej, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2020

Książka *Nauki ekonomiczne i wyzwania współczesności. Fundamentalne problemy w teorii i praktyce* pod redakcją Bogusława Fiedora, Mariana Goryni i Elżbiety Mączyńskiej, jest efektem Kongresu Ekonomistów Polskich, który odbył się pod egidą Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego 28–29 listopada 2019 roku.

Przedstawia ona szereg kwestii związanych z teorią ekonomii, będących pokłosiem dyskusji i wystąpień w trakcie kongresu, dotyczących bardzo szerokiego spektrum problemów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstw i gospodarek.

Temat książki i jej poszczególne części są bardzo interesujące i odzwierciedlają skalę zainteresowania autorów poszczególnymi zagadnieniami ekonomicznymi, a czasem interdyscyplinarnymi w obecnych warunkach gospodarczych Polski i świata. Problemy w niej poruszane są bardzo aktualne, ale niejednokrotnie polemiczne. Warto do niej zajrzeć nie tylko ze względu na walory poznawcze, lecz także z powodu możliwości oceny i sformułowania ewentualnych wniosków dotyczących różnorodnych obszarów szeroko rozumianych nauk ekonomicznych.

W części I autorzy przedstawiają filozoficzne fundamenty nauk ekonomicznych. Część II jest swego rodzaju przeglądem modeli ekonomii i kapitalizmu. Zaś w części III opisano główne aspekty ekonomiczne, społeczne i prawne polskiej transformacji. Wszystkie części się uzupełniają i stanowią jedno spójne opracowanie, które jednoznacznie odzwierciedla tytuł. Powyższe zagadnienia są punktem odniesienia dla potencjalnego czytelnika, stanowią również ciekawe wątki możliwe do wykorzystania w pracach naukowych czy dydaktycznych.

Zaprezentowana struktura książki jest z punktu widzenia poznawczego bardzo korzystna, gdyż pozwala znaleźć w niej wiele wątków i informacji, które same w sobie są ciekawe, ale i mogą stanowić punkt wyjścia do szerszych ocen ekonomicznych wielu nurtów. Poszczególni autorzy prezentują szereg wielowątkowych kwestii, co pozwala czytelnikowi znajdować różne związki przyczynowo-skutkowe, a także próby ich wyjaśnienia. Autorzy umiejętnie prowadzą czytelnika po prezentowanych zagadnieniach i często wykraczającą poza nauki ekonomiczne, celem wskazania powiązań nauk ekonomicznych z innymi dyscyplinami, na przykład z prawem, socjologią czy politologią.

Monografia, obejmująca tak wiele zagadnień związanych z teorią ekonomii, może stanowić ważne źródło dyskusji na temat roli i miejsca nauk ekonomicznych we współczesnym świecie; może być również uzupełnieniem dydaktyki akademickiej, bo w wielu miejscach spełnia wymogi podręcznika akademickiego.

Część I – obejmująca filozoficzne fundamenty nauk ekonomicznych – rozpoczyna się od tekstu Bogusława Fiedora i Mariana Goryni opisującego zestaw zagadnień związanych z wyjaśnieniem istoty współczesnych nauk ekonomicznych, a także z ich słabymi i silnymi stronami. Autorzy dzielą opracowanie na trzy części: pierwszą stanowią odpowiedzi na pytanie, czym są nauki ekonomiczne, drugą syntetyczna ocena silnych, oraz w części trzeciej – słabych stron nauk ekonomicznych. Przedstawiają nauki ekonomiczne jako dyscyplinę zajmującą się „efektywnością we wszelkich odmianach działalności człowieka”. Jest to

W części trzeciej książki zaprezentowano teksty dotyczące polskiej transformacji. W zakresie *path dependence* Urszula Żuławska skupia się na roli finansów publicznych w trajektorii zmian. Z kolei Andrzej Sławiński przedstawia bardzo ciekawe podejście do 30 lat polskiej transformacji z perspektywy banku centralnego. W bardzo interesujący sposób ocenia możliwości innowacyjne gospodarki w zakresie możliwości działania instytucji ukierunkowanych na tworzenie i komercjalizację innowacji. Ponadto wskazuje na warunki sprzyjające procesowi rozprzestrzeniania się innowacji, czyli na miejsce i znaczenie niezależnych instytucji. Jest to o tyle ciekawe, że bardzo często brakuje służby publicznej otwierającej szereg możliwości formalnych tworzenia i wdrażania innowacji. W warunkach silnie zetatyzowanych państw wydaje się to bardzo ważne.

Następnie Henryk Domański opisuje kwestie związane ze zmianami w stratyfikacji społecznej do roku 2019, w kontekście roli i ważności poszczególnych funkcji społecznych czy publicznych. Rozdział bardzo dobrze się łączy z poprzednimi opracowaniami, stanowiąc dość ciekawe uzupełnienie i poszerzenie treści.

Książkę kończą opracowania Ewy Łętowskiej i Jeffreya Sachsa. Ewa Łętowska charakteryzuje kontekst roli prawa jako fundamentu państwa i gospodarki. Jest to niezwykle ważne w warunkach możliwości tworzenia i formułowania polityki państwa, jak również efektywności procesów ekonomicznych.

Z kolei Sachs podsumowuje swoje doświadczenia z uczestnictwa w polskiej transformacji.

Reasumując, książka pozostawia bardzo dobre wrażenie. Znajdziemy w niej różnorodność problemów, ciekawy sposób prezentacji, a także dogłębną badawczą. Temat sam w sobie jest bardzo szeroki – zarówno w warstwie poznawczej, jak i prezentacyjnej, co przekłada się na możliwość dotarcia do szerokiego grona czytelników. Należy również wskazać, że każdy z rozdziałów może stanowić odrębną formę prezentacji zainteresowań autorów i mógłby się ukazać jako samodzielne opracowanie – jednak formuła swego rodzaju konglomeratu, jako konsekwencji spotkania i dyskusji na Kongresie Ekonomistów, wydaje się bardziej wartościowa. Dlatego też książka powinna znaleźć się w bibliotece każdego ekonomisty i osób zajmujących się, w mniejszym lub większym zakresie, gospodarką.

*Robert Ciborowski**

Economic Miracles in the European Economies, red. M. Osińska, Springer International Publishing AG Switzerland, Cham 2019, 247 ss.

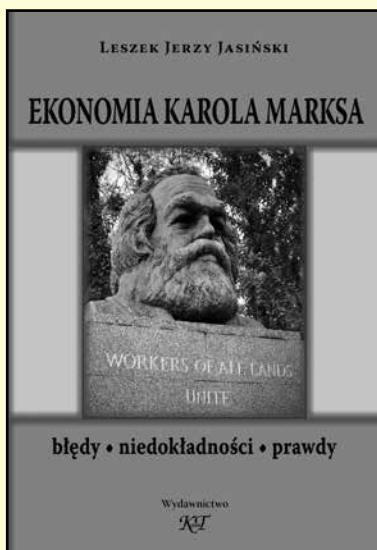
Wydana w języku angielskim monografia pod tytułem *Economic Miracles in the European Economies* koncentruje się na okresach przyspieszonego wzrostu, które obserwowane były w krajach europejskich w drugiej połowie XX wieku oraz na początku nowego tysiąclecia. O ile samo zagadnienie wzrostu gospodarczego jest od wielu lat przedmiotem intensywnych badań zarówno od strony teorii jak i empirii, o tyle skoncentrowanie się nad warunkami sprzyjającymi wzrostowi przyspieszonemu nie było jak dotąd przedmiotem szerszej dyskusji w literaturze przedmiotu.

Na potrzeby badania wyselekcjonowane zostały następujące kraje: Irlandia, Izrael, Niderlandy, Hiszpania oraz Turcja. W przygotowaniu książki uczestniczył czteroosobowy

* Prof. dr hab. Robert Ciborowski – Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0002-5562-342X

Leszek Jerzy Jasiński

Ekonomia Karola Marksa. Błędy, niedokładności, prawdy
ISBN: 978-83-64928-15-4, e-ISBN: 978-83-64928-16-1
Rok wydania: 2020, 248 stron, cena: 49,90 zł

Praca zbiorowa (red. Anna Olejniczuk-Merta, Mirosław Miller)

Innowacje społeczne
ISBN: 978-83-64928-12-3, e-ISBN: 978-83-64928-13-0
Rok wydania: 2020, 240 stron, cena: 58,80 zł

Thriller z akcją osadzoną w świecie badań naukowych, polityki i biznesu (korporacje farmaceutyczne). Porywająca fabuła jest pretekstem przedstawienia konfliktu interesów tych środowisk oraz problemów moralnych związanych z pracą naukową.

Marlena Siviak, Marian Siviak: Pharmacoon

ISBN: 978-83-64928-19-2, e-ISBN: 978-83-64928-21-5 (tom 1)
ISBN: 978-83-64928-20-8, e-ISBN: 978-83-64928-23-9 (tom 2)
Rok wydania: 2021, 496 + 464 str., cena: 39,99 zł + 39,99 zł

Leszek Jerzy Jasiński

Nobliści z ekonomii 1969–2020. Poglądy laureatów w zarysie
ISBN: 978-83-64928-10-9, e-ISBN: 978-83-64928-14-7
Rok wydania: 2020, 330 stron, cena: 68,25 zł

